Tegenvallers, uitdagingen en voorspoed

Maarten Zwankhuizen, SGP Scherpenzeel, 5 november 2026

Voorzitter,

Voor ons ligt de eerste begroting van deze bestuursperiode. Als SGP kijken we natuurlijk naar de cijfers. Maar minstens zo belangrijk is de vraag: zien we terug wat we voor de verkiezingen hebben gezegd en wat daarna in het bestuursakkoord is afgesproken?

Dit is nog niet de volledige verwerking en financiële vertaling van het bestuursakkoord. Zoals ook aangegeven door de wethouder. Een deel van de ambities moet nog worden uitgewerkt. De financiële gevolgen daarvan komen terug bij de Kadernota 2028-2031.

Wat ons betreft is dit daarom vooral een tussenbegroting. De koers is ingezet. De echte financiële keuzes moeten nog komen. Niet in de laatste plaats betreffende het inmiddels beruchte jaar 2028.

Financiën

Voor de SGP begint goed bestuur met solide financiën.

Niet meer uitgeven dan er binnenkomt. Structurele uitgaven dekken met structurele inkomsten. En niet de rekening van vandaag doorschuiven naar morgen. Die lijn zien we zowel in ons verkiezingsprogramma als in het bestuursakkoord.

Voor 2027 ziet het beeld er redelijk uit. We hebben een positief begrotingsresultaat van ongeveer €190.000 en een positief structureel saldo van ruim €815.000. Uiteraard zijn hier tijdelijke maatregelen genomen met reserves, maar dat mag en kan volgens de normen van de provincie. Maar dat moet tijdelijk zijn. Positief zijn we bij keuzes waarbij bijvoorbeeld wordt gezegd, zoals bij de WMO: “Wij hebben deze inkomsten niet meegenomen in de begroting, omdat de verwachte baten nog onvoldoende onderbouwd kunnen worden”.

Maar in 2028 ontstaat een tekort van ruim €930.000 en in 2029 van ruim €432.000. Ook het structurele saldo is in die jaren negatief.

En daar komt nog iets bij.

Het college geeft zelf aan dat we op termijn rekening moeten houden met een structurele opgave van ongeveer €1,5 miljoen per jaar. Bovendien zijn toekomstige investeringen, onder andere in onderwijshuisvesting (denk aan Dorpsbeuk, Wittenberg en Glashorst), nog niet volledig verwerkt.

Wat ons betreft is dat de belangrijkste financiële boodschap: 2027 is sluitend. Maar daarmee zijn onze financiën voor de komende bestuursperiode nog niet op orde.

We steunen daarom de keuze om de budgetten opnieuw kritisch tegen het licht te houden.

En we moeten ons afvragen: hoe krijgen we op langere termijn meer geld binnen. Dat kan bijvoorbeeld door te groeien. Woningen bouwen! We hebben het in de opinieronde al genoemd. Niet slapen maar beheerst groeien.

En: wat moeten we als gemeente echt doen? Wat kan efficiënter? Wat kan de samenleving zelf? En wat kunnen we misschien niet meer doen? “Waar niet is, verliest de keizer zijn recht”.

In ons verkiezingsprogramma hebben we bewust gesproken over kostenbeheersing, efficiency en kerntaken. De komende periode zal dat realiteit worden.

In het bestuursakkoord is afgesproken terughoudend te zijn met lastenverhogingen. De totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden stijgen van €1.033 naar €1.085. Dat is ongeveer 5 procent. Vooral de afvalstoffenheffing stijgt harder. Niet iedere kostenstijging kunnen we als gemeente voorkomen. Maar we willen wel voorkomen dat bij financiële tegenvallers te snel naar de inwoner wordt gekeken.

Voor de SGP is de volgorde helder:

Eerst keuzes maken, dan kijken waar we kunnen besparen en efficiënter kunnen werken, en pas daarna naar eventuele lastenverzwaring.

En iedereen die roept dat we de lasten ongemoeid kunnen laten, die vergist zich en kan niet tot 1.5 miljoen tellen. Maar: daar willen we eisen aan verbinden.

Sociaal domein

Wie werkelijk zorg nodig heeft, moet die zorg kunnen krijgen. Tegelijk geloven we in eigen verantwoordelijkheid en in de kracht van gezinnen, kerken, verenigingen, vrijwilligers en mantelzorgers.

We zien die lijn terug in deze begroting. Er is aandacht voor preventie, zelfredzaamheid en een sterke sociale basis. Bij jeugd wordt nadrukkelijk ingezet op preventie en ondersteuning in het normale leven.

Dat is ook financieel noodzakelijk. Ook hier moeten we wellicht kiezen. Hoe borgen we de jeugdzorg en de WMO voor diegenen die dit het hards nodig hebben? Hoe houden we de zorg beschikbaar en betaalbaar voor de mensen die deze echt nodig hebben. Wat ons betreft een grote uitdaging. Niet zelden moet er in ons land gesneden worden in uitgaven. Waar gehakt wordt, vallen spaanders, en niet zelden zijn dat de zwakkeren.

Onderwijshuisvesting

De onderwijshuisvesting is al genoemd. Belangrijk onderwerp voor onze jeugd. Ook hier moet vaart gemaakt worden. De ellende is wel dat het Rijk te weinig geld geeft, dus moet de gemeente vaak bijlappen. Ik gooi hem er maar weer even in: “sober en doelmatig”. Toen we financieel ruimer in ons jasje zaten, werden mensen soms boos als je dit zei. Ik hoop van nu niet meer.

Wonen en ondernemen

Wij willen beheerst groeien. Met aandacht voor starters, gezinnen en senioren en met kansen voor mensen die verbonden zijn met Scherpenzeel.

In het bestuursakkoord is dat vertaald naar gemiddeld 50 tot 55 woningen per jaar. Daarbij worden onder andere CPO, mantelzorgwoningen en woningsplitsing genoemd.

Die lijn steunen we. Dat zal hard werken worden. Wat we nodig hebben is een stabiele voorraad plannen, een prioritering en langetermijnvisie. Daar wordt hard aan gewerkt.

Maar groei is geen doel op zichzelf. Als we woningen bouwen, moeten bereikbaarheid, onderwijs, zorg, veiligheid, bedrijventerreinen en de openbare ruimte mee kunnen groeien.

Tot slot

Gisteren was het dankdag. In een aantal Scherpenzeelse kerken waren er diensten. Wat valt er te danken in tijden van zorgen, verwarring, onrust en regering waar het niet lukt om het eens te worden. Misschien ook in persoonlijke omstandigheden en families van raadsleden, collegeleden, mensen uit de gemeentelijke organisatie?

In onze belijdenis, op de Bijbel gebaseerd staat: “In tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar, en voor het toekomende vertrouwend”. Hoe kan dat, in tegenspoed geduldig. Je zal maar boer zijn, of ondernemer, of iemand die zorg nodig heeft. In voorspoed dankbaar, dat lijkt makkelijk, maar is het niet. Vaker is het jezelf op de borst slaan. En in het toekomende vertrouwend. Dat is ook niet vanzelfsprekend. Als dat werkelijk zo is, geeft dat rust en ontspanning. Dat is onmogelijk in eigen kracht. De diepe verwoording daarvan lezen we in Psalm 55: “*Werp uw zorg op den HEERE, en Hij zal u onderhouden*” (PS. 55 vers 23a).

Daarom hopen en bidden we om Gods zegen over het werk dat we als gemeenteraad mogen doen en over ons dorp.